

Nr 776.

Av herr **Lithander**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 225, angående försvarsväsendets ordnande.

Som bekant förekommer inom lantförsvaret ett betydande fastighetsväsen och en omfattande fastighetsförvaltning. Varje regemente eller annat truppförband disponerar ett kasernområde med kasernbyggnader m. m. och ett övningsfält. Övningsfälten äro ofta av stor omfattning, t. ex. Järvafältet vid Stockholm, som utgör flera kvadratomil jord och äger ett värde av många miljoner kronor. I syfte att möjliggöra bästa ekonomiska utbyte av övningsfälten äro dessa, i den mån de militära övningarna det medgiva, utarrenderade för jordbruksändamål. Vidare finnas andra militära fastigheter, såsom fabriksfastigheter, mötesplatser, skjutfält, landstormsförrådstomter m. m. Det är en betydelsefull del av statens verksamhet, som innefattas i vården av lantförsvarets fastigheter, och det är viktigt, att denna vård blir den bästa möjliga.

Under Kungl. Maj:t utövas förvaltningen av lantförsvarets fastigheter av arméförvaltningens fortifikationsdepartement. Den direkta skötseln sker genom truppförbands- och arméfördelningschefer m. fl. myndigheter, som stå under fortifikationsdepartementets tillsyn och överinseende. Viktigare ärenden handläggas av fortifikationsdepartementet.

Inom fortifikationsdepartementet sker handläggningen av frågor om befestningar m. m. å befästningsbyrån, om kaserner, skjutbanor m. m. å kasernbyrån samt om övningsfält, mötesplatser, skjutfält m. m. å civilbyrån. Civilbyrån handlägger vidare alla frågor om köp och försäljning av lantförsvarets fasta egendom, ävensom sådana ärenden som tvister med arrendatorer eller grannar, torrlägningsföretag, stadsplanefrågor i städerna, markupplåtelser för vägar, elektriska kraftledningar m. m. Man kan säga, att civilbyrån för lantförsvarets del fullgör samma uppgifter som domänstyrelsen för de egentliga kronoegendomarna.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 225, angående försvarsväsendets ordnande, föreslås, att den nuvarande organisationen, varför ovan i korthet redogjorts, skall i stort sett fortbestå utan någon mera väsentlig förändring. Emellertid har i propositionen föreslagits en betydande personalindragning å civilbyrån. Denna indragning gäller i främsta rummet den för högre administrativa uppgifter avsedda personalen.

För närvarande tjänstgöra å civilbyrån följande för dessa högre förvaltningsuppgifter avsedda tjänstemän, nämligen

1 krigsråd, tillika chef för arméförvaltningens artilleridepartements civilbyrå, i lönegrad B 30,

1 sekreterare och kamrerare i lönegrad B 24,

1 bokhållare i lönegrad B 21,

1 notarie i lönegrad B 21 (å extra stat),

2 heltids- och 2 halvtidsamanuenser,

1 domäntjänsteman (pensionerad högre officer).

Kungl. Maj:t föreslår nu indragning av notarien och alla amanuenserna. För dessa högre förvaltningsgöromål skulle alltså återstå endast krigsrådet, sekreteraren, bokhållaren och domäntjänstemannen. De båda sistnämnda avses emellertid för specialuppgifter, nämligen bokhållaren för de kamerala göromålen och domäntjänstemannen för inspektioner, värderingar o. d. Kvar bliva krigsrådet och sekreteraren, av vilka krigsrådet en stor del av sin tid är upptagen av göromålen å artilleri (tyg)-departementet. Det blir alltså sekreteraren, som i fortsättningen ensam skall fullgöra alla arbetsuppgifter, som hittills handhåfts utom av honom av därjämte notarien och amanuenserna, med undantag för en av halvtidsamanuenserna, som hittills biträtt bokhållaren.

Resultatet av organisationen blir nu, att sekreteraren skall ensam göra lika mycket som förut 4½ personer och bokhållaren lika mycket som 1½ person. För att detta skall vara möjligt, erfordras givetvis att göromålen minskas i ungefär motsvarande mån. Den, som skrivit propositionen, synes hava räknat med en sådan minskning, delvis genom indragning av truppförband och delvis genom minskning av fortifikationsdepartementets verksamhet i andra hänseenden, därigenom att två byråer, trupp- och materielbyråerna indragits.

Nu har det emellertid upplysts, att indragningen av de nämnda byråerna, av vilka den ena handlagt övningsfrågor o. d. och den andra ärenden om radio- och signalmateriel, ej kommer att nämnvärt beröra civilbyråns verksamhet. Vidare har det uppgivits, att man åtminstone icke på lång tid kan vänta, att indragningen av truppförband kommer att minska civilbyråns arbete, då avvecklingen alltid tvärtom medför extra arbete, vilket visas av erfarenheterna från 1925 års försvarsorganisation.

Det förefaller, att om Kungl. Maj:ts förslag genomföres, detta måste medföra, att fortifikationsdepartementets civilbyrå urståndsättes att utöva den verksamhet, varför den är avsedd, på ett rationellt och effektivt sätt. Med så liten personal, som föreslås, kan byrån ej bli annat än en expedition, som har att bara lita till vad underlydande myndigheter föreslå, utan att hinna ingå i någon realgranskning därav. Särskilt inom den militära förvaltningen, där personalombytena bland de militära beställningshavarna äro så vanliga och erfarenheten därför ej alltid så stor, är det emellertid behöfligt, att personalen ute på linjen har över sig en verksam och effektiv kon-

troll på fastighetsväsendets område. Denna militära personal ute på linjen i allmänhet har också gärna sett, att den haft denna ledning och tillsyn, som varit den en god hjälp i de ofta svåra frågor, som förekomma inom den militära fastighetsförvaltningen.

Det har även uppgivits, att de göromål, som nu åvila sekreteraren och kamreraren, i stor utsträckning äro av den art, att de på andra håll inom statsförvaltningen fullgöras av befattningshavare i högre lönegrad än B 24. Bland annat har han att i stor utsträckning vikariera för krigsrådet under dennes resor eller arbete för artilleridepartementets räkning.

På grund härav hemställes,

att vid prövningen av Kungl. Maj:ts proposition måtte närmare utredas, huruvida det kan vara försvarligt att vidtaga så stark personalbegränsning å arméförvaltningens fortifikationsdepartements civilbyrå, som Kungl. Maj:t föreslagit, och huruvida icke omsorgen om förvaltningens effektivitet motiverar bibehållandet av nuvarande personalorganisation i stort sett,

samt att frågan om sekreterarens löneställning likaledes göres till föremål för utredning, så att han erhåller den löneställning, som betingas av arten och ansvaret i hans arbetsuppgifter.

Stockholm den 21 april 1936.

Edvard Lithander.
